

**Raport Lissaboni lepingu alusel toimuvate Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide
vaheliste suhete kohta**

2009–2014
2013. ja 2014. aasta aruanne

Väljaandja:

Riikide parlamentidega suhtlemise direktoraat

Direktor: Christine Verger

E-posti aadress: christine.verger@ep.europa.eu

Õigusloomealase dialoogi üksuse juhataja: Patrizia Maria Prode

E-posti aadress: patrizia.prode@ep.europa.eu

Institutsioonidevahelise koostöö üksuse juhataja: Francisco Juan Gómez Martos

E-posti aadress: francisco.gomezmartos@ep.europa.eu

Käsikirja koostaja: Eschel Alpermann

E-posti aadress: eschel.alpermann@ep.europa.eu

2013. JA 2014. AASTA ARUANNE

SISUKORD

Eessõna

1. Sissejuhatus

2. Parlamentidevahelise koostöö peamised tulemused ja suundumused

2.1. ELi majandusjuhtimise parlamentidevaheline konverents

2.2. Kollase kaardi menetlus Euroopa Prokuratuuri loomist käsitleva määruse ettepaneku kohta

2.3. Parlamentidevahelise koostöö laiendamine ühises välis- ja julgeolekupoliitikas (ÜVJP) ning ühises julgeoleku- ja kaitsepoliitikas (ÜJKP)

2.4. ELi parlamendid ülemaailmses juhtimises

3. Parlamentidevaheline institutsiooniline koostöö

3.1. Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents (COSAC)

3.2. ELi parlamentide esimeeste konverents (EUSC)

3.3. Suhted Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assambleega (PACE)

4. Parlamentidevahelised kohtumised

4.1. Parlamentidevahelised komisjonide kohtumised – selgepiirilised arutelud ekspertide vahel

4.2. Kahepoolsed külastused – paindlik ja tõhus vorm

4.3. Videokonverentsid – samm edasi

5. Varajase hoiatamise mehhanism – Lissaboni lepingu protokoll nr 2

6. Teabevahetuse ja võrkude loomise vahendid

6.1. Parlamentidevaheline teabevahetussüsteem ELi küsimustes – IPEX

6.2. Euroopa Parlamendiuringute ja Dokumentikeskus – ECPRD

7. Suundumused parlamentidevahelistes suhetes 2009–2014

Lisad

Eessõna

Käesolev ametiaeg on lähenemas lõpule ja seetõttu esitleme teile selles viimases aastaaruandes Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide vahelise koostöö tulemusi käesoleval ametiajal. Pärast meie rohkem kui kahe aasta pikkust edukat koostööd on käesolev aruanne viimane, mille eest vastutame kui riikide parlamentidega suhtlemisega tegelevad asepresidendid. Ühtlasi on see viimane aruanne pensionile jäävalt asepresidendilt Martínezilt, kes on teeninud 22 aastat liikmesriigi parlamendis, 15 aastat Euroopa Parlamendis ja töötanud mitu aastat parlamentidevaheliste suhetega seotud ametites, näiteks Lääne-Euroopa Liidu Assamblee asepresidendina ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee asepresidendi ja presidendina. Teisisõnu on praegu õige aeg vaadata üle saavutused alates Lissaboni lepingu jõustumisest kuni käesoleva ametiaja lõpuni ja anda teatepulk edasi uuele valitud Euroopa Parlamendile.

Parlamentidevaheline koostöö on Euroopa tuleviku konvendist saati kõvasti arenenud ja saanud viimastel aastatel tublisti hoogu juurde. Seda näitab muu hulgas tõsiasi, et Euroopa Parlamendi ruumides korraldati rekordarv parlamentidevahelisi komisjonide kohtumisi, mis on viimase nelja aasta jooksul toonud kokku rohkem kui poolteist tuhat riikide parlamentide liiget, ning et hiljuti võeti uuesti kasutusele komisjonide ühised koosolekud, mida korraldavad üheskoos Euroopa Parlament ja eesistujariigi parlament. Samuti on tõenduseks asjaolu, et on suurenenud Euroopa Parlamendiuuringute ja Dokumendikeskusele laekuvate võrdlevate päringute arv, aina rohkem võtavad riikide parlamendid omaks IPEXi kui platvormi Euroopa Liidu asjade arutlemiseks parlamentide vahel ning et ELi parlamentide esimeeste konverents (EUSC) on otsustanud luua parlamentidevaheliste erikonverentside kaks uut vormi.

Viimase kahe aasta jooksul on suurenenud esimeeste konverentsi (EUSC) osatähtsus tänu rollile, mida omistatakse parlamentidevahelisele koostööle liikmesriikide parlamentide rolli Euroopa Liidus käsitleva protokolli (nr 1) artiklis 9, ning konverents on võtnud juhtohjad parlamentidevaheliste suhete tuleviku kujundamises enda kätte. Pärast Lääne-Euroopa Liidu Parlamentaarse Assamblee laialisaatmist saavutas EUSC kokkulepped parlamentidevahelise kontrolli kahe uue vormi loomiseks ÜVJP/ÜJKP valdkonnas ja kokkulepped majanduse juhtimises vastavalt 2012. ja 2013. aastal vastukaaluks suundumusele, et liikmesriikide seas tehakse otsuseid valitsuste vahel. Nende uute parlamentidevaheliste konverentside esimesed kohtumised annavad lootust, et suureneb parlamentaarne kontroll ja demokratiseerimine. Lisaks COSACile ja EUSC-le toovad ka need teise põlvkonna parlamentidevahelised foorumid kokku eri valdkondade spetsialistid. Tõstes esiplaanile küsimused, mille üle on seni otsustatud Euroopa tasandil suletud uste taga, ja neid arutades on sedalaadi foorumitel potentsiaal aidata välja arendada Euroopa avalik ruum poliitiliste arutelude jaoks. Hoolimata Euroopa Parlamendi pädevustest ei ole veel kindel, kas need parlamentidevahelised konverentsid võivad osutada suundumuseks suurema demokraatliku vastutuse ja ELi poliitika parlamentaarne kontrolli poole.

Säärases uues kontekstis tekib 2013. aastal Vilniuses oma 50. juubelit tähistanud COSACil teatud suuri probleeme. See tuleneb osaliselt konverentsi koosseisust – peamiselt üldsuunitlusega liikmed ELi asjade komisjonidest – ja osaliselt konverentsi institutsioonilisest laadist ja rangest kodukorrast. Parlamentidevaheliste mõttevahetuste ja arutelude jaoks piisava ruumi tekitamise asemel, mis on COSACi seadusjärgne eesmärk, on konverentsist saanud pigem foorum, kus riikide ja Euroopa juhid teevad teatavaks oma

seisukohad parlamendiliikmete kohta. Peaministrid, ministrid, Euroopa Komisjoni liikmed ja teised täitevvõimu esindajad moodustavad nüüdseks peaaegu kaks kolmandikku esimeestest. Seevastu arutelusid algatavad parlamendiliikmed moodustavad ainult 16 protsenti peakõnelejatest ja on seega erand. Vähemalt hiljuti on Euroopa Parlamendi delegatsioon suutnud veenda COSACi eesistujakolmikut, et too kutsuks aruteludes teavet jagama mõned Euroopa Parlamendi liikmed, kes on oma tegevusvaldkonna asjatundjad. See pani aluse elavatele parlamentidevahelistele aruteludele, näidates, mis on võimalik, kui vähegi tahetakse.

Lissaboni lepingu protokoll nr 2 (subsidiarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta) sätete kehtestamine aitas suurendada riikide parlamentide teadlikkust varajases etapis ELi õigusaktide eelnõude kohta, kuigi sellest nn varajase hoiatamise mehhanismist kasu saamiseks rakendasid parlamendid/kojad oma sise-eeskirjade muudatusi eri viisidel ja erinevate tulemustega. Ainult kaks kollast kaarti – mille puhul riikide parlamendid käivitasid protokollis nr 2 ette nähtud kohustusliku läbivaatamismenetluse – annab tunnistust sellest, et riikide parlamendid ei blokeerinud ELi õigusaktide eelnõusid. Vastupidi: see, et riikide parlamendid esitasid arvukalt seisukohti õigusaktide eelnõude sisu koostamise kohta võrreldes suhteliselt väikese arvu põhjendatud arvamustega, milles väljendati subsidiarsusega seotud muresid (suhe umbes 4,5 : 1), näitab suurenevat huvi aktiivse osalemise vastu ELi tasandi poliitilises arutelus.

Kui parlamentidevahelistel komisjonide kohtumistel on viimastel aastatel tegeletud varajases seadusandlikus etapis olevate toimikutega (eriti toimikud, mis on seotud mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmisega, näiteks olulised reformid ELi poliitikas, nagu regionaalpoliitika, põllumajandus ja kalandus, ning mitmeaastased makseprogrammid), vähenes 2013. aastal nende kohtumiste kasutamine seadusandlusele eelneva dialoogi pidamiseks riikide parlamentidega, muu hulgas asjakohaste komisjonide ettepanekute arvu vähenemise tõttu. Euroopa Parlament aga ei osale aktiivselt komisjoni ja riikide parlamentide vahelises õigusloomele eelnevas poliitilises dialoogis (nn Barroso algatus) ja ei teosta selle üle süstemaatilist järelevalvet. Kokkuvõttes on ekspertidevaheliste kohtumiste arv Lissaboni lepingu jõustumisest saadik suurenenud, kuna ajavahemikul 2010–2014 toimus koguni 58 parlamentidevahelist komisjonide kohtumist ning kuus parlamentaarset ühiskohtumist ja viis komisjonide ühist koosolekut. Aastate jooksul on parlamentidevahelistest komisjonide kohtumistest saanud komisjonide täieliku koosseisu ja riikide parlamentide vaheliste kohtumiste tüüpvorm, aga see ei ole välistanud teisi vorme, nagu kutsed ainult komisjonide esimeestele või alalised kutsed riikide parlamentidele. Nüüd, kus Euroopa Parlamendis ja mõne riigi parlamendis on paika pandud tehnilised eeltingimused, minnakse rohkem ka videokonverentside teed, mis võimaldab pidada veelgi rohkem koosolekuid, mis vastavad ekspertide mõttevahetuste konkreetsetele vajadustele, nt raportöridevahelised kohtumised.

Lisaks faktidele ja arvudele tutvustame käesolevas aruandes ka paari suundumust, mis on viimaste aastate jooksul välja kujunenud parlamentidevahelistes suhetes. Nendeks on riikide parlamentide suurem ametlik kaasamine ELi institutsioonilisse struktuuri, Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide valdkondliku koostöö institutsioonilisemate vormide väljakujunemine ja vajadus arutleda COSACi kui parlamentidevahelise foorumi rolli ja olemuse üle. Samuti see, et vähem korraldatakse suuri kohtumisi laiaulatuslikes poliitilistes küsimustes, millel on ainult kitsas otsene mõju parlamentide praegusele tegevusele. Seda peegeldab suundumus spetsialiseeritumate kohtumiste poole konkreetse poliitika ja kindlate õigusaktide eelnõude teemal. Viimaseks käsitleme selliste paindlike ja vajadustest lähtuvate kohtumiste vormide loomist, mille korraldamisel on abiks videokonverentside tehnika.

Järgmisel ametiajal ootavad Euroopa Parlamenti ees parlamentidevahelise koostöö uued väljakutsed, mis tulenevad aina piiratumatest majandustingimustest, suurenevast rahvusvahelisest konkurentsist, geograafilisest ja poliitilisest volatiilsusest ning igati ilmsest kodanike ükskõiksusest ja pettumisest praeguses Euroopa integratsiooniprotsessis. Eriti just viimases valdkonnas võib parlamentide koostöö aidata taaselustada Euroopa projekti. Demokraatiat ei saa ülaltpoolt peale suruda, selle õitseng on võimalik ainult siis, kui protsessis osalevad kodanikud ja kui kõik institutsioonid kasutavad kõigil tasanditel oma õigusi ja kohustusi tõhusalt ja järjepidevalt. Sellele on olemuslik põhimõte, et parlamentaarset kontrolli ja vastutust tuleb teostada otsuste tegemise tasandil. Pinged ja eriarvamused on alati paratamatud. Kõige tähtsam on aga tahe teha kõikehõlmavat koostööd erimeelsuste ületamiseks ning tahe juhtida Euroopa Liitu ja selle liikmesriike liidu aluspõhimõtete ja peamiste eesmärkide poole, mis on sätestatud ELi lepingu artiklites 2 ja 3.

Miguel Ángel Martínez
asepresident

Othmar Karas
asepresident

1. Sissejuhatus

Kolmandat korda alates Lissaboni lepingu jõustumisest esitleme teile aastaaruannet Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide vaheliste suhete tulemuste kohta. Erinevalt sellele eelnenud aruannetest ei keskenduta 2013. ja 2014. aasta aruandes ainult aruandeperioodi tulemustele. Selles antakse hoopis ülevaade pikaajalisemate suundumuste ja väljavaadete kohta parlamentidevahelises koostöös. Käesoleva ametiaja lõpule lähenedes ja neli aastat pärast Lissaboni lepingu uute sätete jõustumist parlamentidevahelise koostöö ja riikide parlamentide rolli kohta on aeg analüüsida edusamme uue lepingu rakendamises. Selleks on käesolevasse aruandesse lisatud viimane peatükk suundumuste kohta parlamentidevahelistes suhetes ajavahemikul 2009–2014.

2. Parlamentidevahelise koostöö peamised tulemused ja suundumused

2.1. ELi majandusjuhtimise parlamentidevaheline konverents

Hiljutised sündmused Euroopa majanduse juhtimises, sealhulgas valitsustevahelise majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu (TSCG/fiskaalkokkulepe) ja mitme seadusandliku meetme – esimene ja teine majanduse juhtimise pakett – vastuvõtmine majandus- ja finantskriisile reageerimiseks, on muutnud Euroopa juhtimist märgatavalt. Samal ajal on need sündmused tõstatanud hulga probleeme, eelkõige seoses demokraatliku legitiimsuse ja vastutusega. Samal ajal kui need aluspõhimõtted tuleb tagada sellel tasandil, kus tehakse otsused ja need ellu viiakse, on Euroopa Parlament olnud kaua arvamusel, et parlamentidevahelisel koostööl on selles täita tähtis täiendav roll¹. Majanduse juhtimise valdkonnas tegelevate parlamendikomisjonide, eelkõige majandus- ja rahanduskomisjoni (ECON), eelarvekomisjoni (BUDG) ning tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni (EMPL) algatusel ning ELi esimeeste konverentsi toetusel sellisele koosolekule korraldas Euroopa Parlament 2012. aasta veebruaris parlamentidevahelise konverentsi majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta teemal.

Aasta hiljem, 2013. aasta jaanuaris laiendati koosolekut ja see nimetati ümber *Euroopa poolaastale keskenduvaks Euroopa Parlamendi nädalaks*. Selle nädala raames korraldatud kolm parlamentidevahelist komisjonide kohtumist olid kõige edukamad osalejate arvu poolest, keda oli kokku 100 liiget 33 parlamendikojast (26 liikmesriigist) ja ligi 70 osalevat Euroopa Parlamendi liiget. Aruteludes keskenduti Euroopa poolaastale, demokraatialle ja subsidiaarsusele, Euroopa poolaasta mõjule kokkuhoiumeetmetele ja majanduskasvu väljavaadetele, võitlusele noorte töötuse vastu, majanduse kohandamise programmide sotsiaalsele mõjule finantsraskustes olevates liikmesriikides ning ELi eelarve tähtsusele liikmesriikide Euroopa poolaasta eesmärkide saavutamise toetamises.

Kõigi riikide parlamentide esimeestele pärast üritust saadetud kirjas toonitas Euroopa Parlamendi president Schulz, et arutelud „võimaldasid osalejatel arutada väga konstruktiivses õhkkonnas ja tõelise koostöö vaimus poolaasta eri eesmärgi ja poliitikat ning õppida üksteise kogemustest nende täiustamisel ja rakendamisel”, mis „tugevdab Euroopa poolaasta demokraatlikku mõõdet nii riiklikul kui ka ELi tasandil.”

¹ Vt Euroopa Parlamendi 1. detsembri 2011. aasta resolutsiooni majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kohta, punktid E, F ja J.

Samas nähakse fiskaalkokkuleppe sätetes ette parlamentidevahelise konverentsi korraldamine „et arutleda eelarvepoliitika ja muude [selles] lepingus hõlmatud küsimuste üle”². 2013. aasta aprillis Nikosias toimunud esimeeste konverentsil jõuti kokkuleppele rakendada majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 13 sätteid. See avab uusi võimalusi parlamentaarseks järelevalveks tõhusama parlamentidevahelise koostöö kaudu majanduse juhtimise raamistikus. Iga aasta sügisel korraldab nõukogu eesistujariigina tegutseva liikmesriigi parlament oma ruumides ühe konverentsi. Teise konverentsi korraldavad ühiselt Euroopa Parlament ja nõukogu eesistujariigina tegutseva liikmesriigi parlament iga aasta alguses Euroopa Parlamendi ruumides Brüsselis.

Selle kokkuleppega kooskõlas korraldati artikli 13 kohane esimene konverents 16.–17. oktoobril 2013. aastal Vilniuses. Parlamendiliikmed arutlesid paljudel eri teemadel seoses ELi majanduse juhtimisega, näiteks: kriisijärgse majanduse juhtimise raamistik; pangandusliit ja finantsintegratsioon ELis; eelarve konsolideerimine ja struktuurireformid Euroopas.

Teise majanduse juhtimise konverentsi korraldasid ühiselt Euroopa Parlament ja Kreeka parlament 20.–22. jaanuaril 2014. aastal Euroopa Parlamendi ruumides Brüsselis. Konverents meelitas ligi rekordarvu osalejaid. Kolmepäevasesest üritusest, mis pakkus võimaluse pidada arutelusid eri teemadel *majandus- ja rahaliidu eelarvejärelevalve tõhustamisest* kuni *majanduse kohandamise programmide demokraatliku legitiimsuseni*, võttis osa ligi 150 riikide parlamentide liiget, 60 Euroopa Parlamendi liiget ja 100 ametnikku riikide parlamentidest. Nagu varasematel aastatel koosnes konverents mitmest täiskogu istungist ja paralleelsetest majandus- ja rahanduskomisjoni, eelarvekomisjoni ning tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni kohtumistest. Tasub märkida, et Euroopa Parlamendi ametlikku 2014. aasta kalendrisse tehti uuendus: nüüd on selles märgitud kindel nädal Euroopa Parlamendi nädalaks, millal üritus peab toimuma. Järgmine majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 13 kohane konverents on kavandatud 2014. aasta sügisele Roomas.

2.2 Kollase kaardi menetlus Euroopa Prokuratuuri loomist käsitleva määruse ettepaneku kohta

Lissaboni lepingut nimetatakse sageli nn parlamentide lepinguks, eriti seetõttu, et selle protokolliga nr 2 antakse riikide parlamentidele õigus kontrollida ELi õigusaktide eelnõude vastavust subsidiaarsuse põhimõttele. Esimest korda alates Lissaboni lepingu jõustumisest 2012. aastal käivitas komisjoni ettepanek kollase kaardi menetluse, s.o kohustusliku läbivaatamise väljaandva institutsiooni poolt. 2012. septembris otsustas komisjon oma nn Monti II ettepaneku tagasi võtta. Seda ei teinud ta mitte küll seetõttu, et ettepanek oli subsidiaarsuse põhimõttega vastuolus, vaid kuna ta jõudis järeldusele, et ettepanek ei oleks Euroopa Parlamendis ega nõukogus vastuvõtmiseks vajalikku poliitilist toetust saanud.

2013. aastal käivitati kohustuslik läbivaatamismenetlus (kollase kaardi menetlus) teist korda. Riikide parlamentidelt/kodadelt laekus kolmteist põhjendatud arvamust Euroopa Prokuratuuri loomise määruse ettepaneku kohta³.

² Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikkel 13.

³ COM(2013) 534. 56 hääle hulgas oli põhjendatud arvamusi 18. Seega ületati künnis, mis on vajalik seadusandlike aktide eelnõude puhul, mis kuuluvad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonda (ELi toimimise lepingu artikli 76 alusel).

Põhjendatud arvamustes tõstatati ettepaneku kohta mitu vastuväidet, sealhulgas komisjoni suutmatust järgida põhilisi menetlusnõudeid, s.o üksikasjaliku avalduse lisamine komisjoni seletuskirja; puuduv piisav tõestus selle kohta, et Euroopa Prokuratuuri loomisest on lisandväärtus võrreldes liikmesriikide kohtusüsteemide töötulemustega; arvamus, et Euroopa Prokuratuuri n-ö rahvusülene mudel piiraks ebaproportsionaalselt liikmesriikide praegust suveräänsust kriminaalõiguse valdkonnas, ja eelistus tugevdada olemasolevaid koostöövorme, näiteks OLAF, või kehtestada ennetusmeetmed ELi vahendite kohaldamise ajal.

Komisjon esitas ühe kuu jooksul põhjendatud arvamuste analüüsi⁴. Iga juhtumi puhul järeldas komisjon, et ettepanek on kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega. Seega jõudis komisjon lõppjäreldusele, et ettepaneku tagasivõtmine või muutmine ei ole vajalik ja et ettepanek jääb kehtima. Komisjon lisas aga, et võtab põhjendatud arvamusi arvesse õigusloome protsessis. Euroopa Parlament võttis hiljuti vastu oma esimese lugemise seisukoha kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raporti põhjal⁵.

2.3 Parlamentidevahelise koostöö laiendamine ühises välis- ja julgeolekupoliitikas (ÜVJP) ning ühises julgeoleku- ja kaitsepoliitikas (ÜJKP)

Pärast 2012. aastal Varssavis toimunud ELi esimeeste konverentsi järeldusi korraldati Paphoses (Küpros) esimene parlamentidevaheline konverents ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) valdkonnas. Selle jooksul lepiti kokku tulevaste kohtumiste töömeetodites, näiteks delegatsioonide suurus, Euroopa Parlamendi osalus kohtumiste korraldamises ja nende sagedus.

2013. aastal toimusid teine ja kolmas konverents ÜVJP/ÜJKP valdkonnas: 24.–25. märtsil Dublinis, korraldaja Iirimaa parlamendi Oireachtase kodad (*Houses of the Oireachtas*), keskenduti konfliktide ennetamisele, terviklikule lähenemisviisile Aafrika Sarves ja Lähis-Ida rahuprotsessile, ning 4.–6. septembril Vilniuses, korraldaja Leedu Seim (*Seimas*), keskenduti idapartnerlusele, Euroopa Ülemkogu 2013. aasta detsembri kaitseteemalisele kohtumisele ja Süüriale.

Mõlema konverentsi eel tegi Euroopa Parlament tihedat koostööd eesistujariigi parlamendiga konverentsi korraldamisel (päevakord ja kutsutud kõnelejad), järelduste esialgsel koostamisel ning praeguse kodukorra läbivaatamisel.

Kooskõlas ELi esimeeste konverentsi otsustega ja esimese parlamentidevahelise konverentsi järeldustega teostab ajutine hindamiskomisjon praegu nende konverentside praktilise korralduse esialgset läbivaatust ja kavatseb esitada ettepanekud, mida tuleks arutada 2015. aasta kevadel Roomas toimuval esimeeste konverentsil. Nende soovitude peamine mõte on konverentsi täiustada selle praeguse kodukorra põhjal, näiteks tagada selgepiirilised arutelud, töötada välja paralleelsed töötoad ja koostada lühemad tegevusega seotud järeldused. Jätkuvalt arutatakse ettepanekuid, mis on suunatud konverentsi muutmisele täielikuks parlamentaarseks assambleeks. Kooskõlas 2010. aastal Stockholmis

⁴ COM(2013) 851, 27. novembri 2013. aasta teatis.

⁵ Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoht, mis võeti vastu 25. veebruaril 2014. aastal, et võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr .../2014, millega kohandatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290 vastavaks mitu õigusakti õiguse valdkonnas, nähes ette kontrolliga regulatiivmenetluse; P7_TC1-COD(2013)0220.

toimunud ELi esimeeste konverentsi järeldestega ei poolda Euroopa Parlament selliseid muudatusi.

2.4. ELi parlamendid ülemaailmses juhtimises

Viimaste kümnendite jooksul on valitsused loonud suure hulga rahvusvahelisi organisatsioone ja mitteametlikke rühmitusi. Paljudes nendes organites teevad valitsused või nende esindajad otsuseid või võtavad poliitikas suuna, mis mõjutab inimeste elu kogu maailmas. Ülemaailmset juhtimist ei tohi jätta ainult valitsustele ja diplomaatidele, vaid sellesse tuleb kaasata kodanikud ja nende valitud esindajad. Protsessis peab olema oma osa ka parlamendiliikmetel. Kuigi lähiminevikus on tehtud edusamme ja paljudel neist organisatsioonidest on teatav parlamentaarne mõõde, on hetkeolukord siiski rahuldavast kaugel.

Sel põhjusel korraldasid riikide parlamentidega suhtlemise eest vastutavad Euroopa Parlamendi asepresidendid Miguel Angel Martínez ja Othmar Karas parlamentide foorumi „ELi parlamendid ülemaailmses juhtimises”. Üritus toimus 18. veebruaril 2014. aastal Euroopa Parlamendi ruumides Brüsselis. See tõi kokku 28 riikide parlamentide liiget 14 riigi 16 parlamendikojast, 8 Euroopa Parlamendi liiget, ELi institutsioonide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja vabaihenduste esindajad.

Elavas keskustelus arutlesid konverentsil osalejad parlamentide ja demokraatia rolli üle nn ülemaailmses sisepoliitikas ja Euroopa parlamentide tegevuse üle rahvusvahelistes organisatsioonides ja foorumites ning esitlesid üleilmseid algatusi ja võrgustikke, mis ühendavad samade küsimustega töötavaid parlamendiliikmeid⁶.

3. Parlamentidevaheline institutsiooniline koostöö

3.1. Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents (COSAC)

2013. aastal tähistas 1989. aasta novembris Pariisis asutatud COSAC ehk Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents oma 50. täiskogu istungit Vilniuses. See on ainulaadne, kuna tegemist on ainsa Lissaboni lepingus (protokoll nr 1) sätestatud parlamentidevahelise foorumiga. Nõukogu eesistujariigina tegutseva liikmesriigi parlament on juhtrollis COSACi tegevussuuna ja töö määratlemisel. Teda abistab eesistujakolmik, mille alaline liige on Euroopa Parlament, ja toetab korralduslikult Euroopa Parlamendi juures asuv ja ühe riigi parlamendi (alaline liige) lähetatud ametniku juhitud väike sekretariaat.

2013. aastal kindlustati suundumust konsensuslikuma lähenemisviisi poole, mis sai alguse 2011. aastal, kui COSACi eesistujariik oli Poola. Nii kogu Iirimaa kui ka Leedu eesistumise jooksul andis Euroopa Parlament COSACi töösse suure panuse. Kahel täiskogu istungil Dublinis ja Vilniuses osales aktiivselt mitu Euroopa Parlamendi liiget. Iirimaa parlament Oireachtas ja Leedu Seim kutsusid nelja Euroopa Parlamendi liiget COSACi 49. ja 50. täiskogu istungitele peakõnelejateks ja ühe Euroopa Parlamendi liikme esimeseks vastajaks. Nende kõned ja vastused publiku küsimustele aitasid luua tõelist Euroopa ja

⁶ Kõik koosolekute dokumendid ja taustteave on kättesaadav konverentsi veebisaidil <http://www.europarl.europa.eu/webnp/cms/pid/1983>.

parlamentidevahelist arutelu sellistel teemadel nagu arengupoliitika, Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimised, demokraatlik legitiimsus ELis, strateegia „Euroopa 2020” elluviimine ning laienemis- ja naabruspoliitika. Lisaks kuulusid Euroopa Parlamendi Dublini ja Vilniuse delegatsiooni mitme Euroopa Parlamendi komisjoni liikmed, mis võimaldas päevakorra teemadele spetsialiseerunud Euroopa Parlamendi liikmetel sekkuda.

Rahuloluga võib samuti märkida, et teised parlamendid osalesid aruteludes täiel määral ja muutsid COSACi arutelud elavamaks. Riikide parlamentidest ja Euroopa Parlamendist pärit peakõnelejad suurendasid ilmselgelt COSACi koosolekute arutelude parlamentidevahelist mõõdet. Pealegi lisas parlamentidevahelisse suhtluse uue tahu Euroopa Parlamendi endise presidendi Pat Coxi kohalviibimine Vilniuses, kus ta kirjeldas veenvalt Euroopa Parlamendi parlamentaarset diplomaatiat, mida näitlikustas tema missioon Ukrainasse.

Mõlema eesistujariigi parlament tegi eduka katse uuendada ja värskendada COSACi kohtumiste vormi, muu hulgas korraldades ekspertide arutelu, luues vähemusrühmi esindavatele noortele kodanikele foorumi ja kavandades (paljude osalejatega ja elavaid) mitteametlikke lõunalaua arutelusid parlamentaarsete tavade kohta ELi valikkontrolli valdkonnas ja riikide parlamentide rolli kohta vastava ELi otsustusprotsessi kujundamisel ja kontrollimisel. COSACi tavakohtumise kõrval korraldas eesistujariik Leedu mitu omavahel seotud lisäüritust, näiteks Läänemere parlamentaarne foorum ja esimene COSACi naistefoorum, millest võib saada suund, mida tasub lähemalt tulevikus uurida.

COSACi täiskogu istungitele eelnevad tavaliselt peamiste fraktsioonide kohtumised, mida (koos) juhivad Euroopa Parlamendi delegatsiooni juhid. Eesistujariik Leedu palus riikide parlamentidest COSACisse saadetud delegaatidel esimest korda end kohtumistele registreerida ja märkida seejuures ära oma poliitiline kuuluvus, mis hõlbustas fraktsioonide kohtumiste korraldamist ja suurendas osavõttu märkimisväärselt. COSACi 50. kohtumise protokoll oli esimene protokoll, milles märgiti ära sõnavõtjate poliitiline kuuluvus, suurendades seeläbi COSACi politiseerumist.

2013. aasta COSACi kohtumistest ja kahe aasta aruannetest ilmnes, et mitme riigi parlamendid on nõrkinud, et neid ei kaasata piisavalt Euroopa asjadesse ja et muu hulgas ei ole neil piisavat kontrolli oma riigi valitsuse üle. Need parlamendid avaldavad survet, et neid kaasataks rohkem Euroopa otsustusprotsessi, eelkõige õigusloome protsessi, muutes selleks siis aluslepinguid või ei. Seetõttu tuli ELi institutsiooni esindaval Euroopa Parlamendi delegatsioonil korduvalt nõuda, et austataks ELi aluslepinguid. Samuti tuli delegatsioonil seisukohtade ja järelduste vastuvõtmise puhul riikide parlamentidele meelde tuletada, et ka Euroopa Parlament on COSACi liige ja et seega tuleb vastuvõetud tekstides austada Euroopa Parlamendi kui liidu institutsiooni rolli ja eesõigusi. Kui see lähenemisviis ei osutunud edukaks, tuli Euroopa Parlamendi delegatsioonil otsustest lahti öelda, toonitades, et ta ei poolda „seisukohtades ühtegi ettepanekute tõlgendust [---], mis eemaldub aluslepingute sõnastusest või mõttest [...] ja praegusest tasakaalust riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi institutsiooni vahel”.

3.2. ELi parlamentide esimeeste konverents (EUSC)

EUSC on parlamentidevahelise koostöö juhtorgan, mis tuleb kokku igal kevadel riigis, mis oli eelnenud aasta teisel poolaastal ELi nõukogu eesistujariik. EUSCi kohtumisele eelneb osavõtivate riikide peasekretäride ettevalmistav kohtumine⁷.

21.–23. aprillil 2013. aastal Nikosias toimunud ELi esimeeste konverentsil jõuti president Martin Schulzi aktiivsel osalemisel kokkuleppele majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 13 (→ 2.1) rakendamise üksikasjade kohta.

Arutades ELi riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi rolli üle demokraatia ja inimõiguste tugevdamises kolmandates riikides, rõhutasid esimehed, et vastastikused partnerlused ja abi võivad aidata saavutada hästi toimivaid parlamente, mida peaks iseloomustama vastastikune austus, võrdne ja tõhus esindamine, läbipaistvus, vastutus ja tulemuslikkus nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Esimehed ergutasid riikide parlamente ja Euroopa Parlamenti jätkama tegevust selles valdkonnas, sealhulgas tehniline abi, vahetused ja mestimisprogrammid.

Esimehed arutasid ühtlasi seda, kuidas lähendada kodanikke Euroopa Liidule, ja järeldasid, et parlamendid peaksid tegutsema ELi küsimuste arutlemisel vahendajatena (nii riiklikul kui ka parlamentidevahelisel tasandil) ning et parlamentidevaheline koostöö peaks hõlmama teabevahetust, et suurendada kodanike teadlikkust nende õiguste ja üldse ELi teemade kohta. Eriti toonitasid nad vajadust julgustada kodanikke kasutama oma valimisõigust ja rõhutasid vajadust tagada, et ELi tasandil tehtud otsused ja nende mõju kodanike elule oleks kodanike jaoks täiesti selge, et suurendada kodanike osalemist Euroopa Parlamendi valimistel.

Küsimusele, mida parlamendid saaksid teha sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks kokkuhoiu aegadel, vastasid esimehed rõhutatult, et Euroopa Liidu parlamendid peavad tagama, et Euroopa poolaastat rakendatakse demokraatlikul ja läbipaistval viisil, austades demokraatliku vastutuse põhimõtet. Samuti peaksid parlamendid aktiivselt osalema põhjalike majandus- ja sotsiaalreformide raamistiku kujundamises ja rakendamises riikide tasandil.

Kõnelejad väljendasid heameelt ka selle üle, et IPEXi (→ 6.1) kui peamise tehnilise tugivahendi edendamiseks, mis aitab kaasa ELi teemalisele teabevahetusele ELi liikmesriikide parlamentide vahel ning riikide parlamentide ja ELi institutsioonide vahel, on tehtud suuremaid jõupingutusi ja eraldatud rohkem vahendeid. Nad toetasid ettepanekut, et IPEX peaks olemasoleva esimeeste konverentsi veebisaidi kõrval hoolitsema ka järgmiste parlamentidevaheliste konverentside dokumentide eest (→ 2.1 ja 2.3).

3.3. Suhted Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assambleega (PACE)

Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee vahel 2007. aastal sõlmitud kokkulepe kohustab kaht institutsiooni püüdlema parema koostöö ja tegevuse koordineerimise poole. Mõlemad institutsioonid muutsid oma kodukorda vastavalt, mis muutis eriti tähtsaks tõhusad töösuhted mõlema poole pädevate komisjonide vahel. Samuti suhtles Euroopa Parlamendi esimeeste konverents regulaarselt PACE esimeeste komisjoniga, et kontrollida suhete seisu ja edusammude valdkondi. Euroopa Parlamendi komisjonide ja PACE

⁷ Kõiki EUSC ja peasekretäride ettevalmistavate kohtumistega seotud dokumendid on kättesaadavad IPEXi veebisaidil www.ipex.eu.

esindajate nn ühine mitteametlik organ leppis kokku Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunike nimetamise Euroopa Parlamendi kaasamise korras.

Siiski märgiti mitmel korral, et kokkulepete ja avalduste sisu rakendati konkreetselt ellu liiga harva. Eriti põhiõiguste järelevalve puhul on oht, et kahes assamblees luuakse paralleelsed struktuurid ja standardid. Kokkuvõttes avab Euroopa Liidu ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga kindla võimaluse ületada kahjuliku konkurentsi süvenemise oht.

Erimeelsus Euroopa Liidu Nõukogus on veelgi edasi lükanud Euroopa Liidu ühinemise Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga. Loodetavasti saavutatakse see 2014. aastal. Kui see nii läheb, siis on see võimalus tihedamaks koostööks Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu vahel poliitilisel ja ka halduslikul tasandil. Esimeeste konverentsi kohtumine parlamentaarse assamblee fraktsioonide esimeeste komisjoniga 9. jaanuaril 2014 juhtis tähelepanu vajadusele saavutada kahe institutsiooni vahel vastastikune täiendavus ja parem koostoime ühist huvi pakkuvates küsimustes. Parlamentaarsete assamblee 2014. aasta talve istungjärgul peetud kõnes avaldas president Schulz toetust põhjalikumale ja kestlikule koostööle eriti valimiste vaatlemise valdkonnas.

4. Parlamentidevahelised kohtumised

4.1. Parlamentidevahelised komisjonide kohtumised – selgepiirilised arutelud ekspertide vahel

Viimaste aastate jooksul on välja töötatud kolm peamist parlamentidevaheliste kohtumiste vormi, et luua foorumid valitud teemadel teabe ja arvamuste vahetamiseks. Parlamentidevahelised komisjonide kohtumised on kohtumised, mis korraldatakse ühe või mitme Euroopa Parlamendi komisjoni eestvedamisel riikide parlamentidega suhtlemise direktoraadi abiga. Need toovad kokku Euroopa Parlamendi erikomisjonide liikmed ja riikide parlamentide vastavad komisjonid. Neid kohtumisi ei tohiks ajada segi komisjonide ühiste koosolekutega ega parlamentaarsete ühiskohtumistega, mida korraldavad ühiselt Euroopa Parlament ja selle riigi parlament, kes on ELi nõukogus eesistuja. Parlamentaarsetel ühiskohtumistel arutatakse üldpoliitilisi teemasid, aga komisjonide ühised koosolekud on Euroopa Parlamendi valdkondlike komisjonide ja riikide parlamentide komisjonide vahelised kohtumised, kus käsitletakse peamiselt poliitikavaldkondi, milles ELil on seadusandlik võim seadusandliku tavamenetluse alusel.

2013. aastal korraldati 17 parlamentidevahelist komisjonide kohtumist ja seminari. See on seni suurim parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste arv ja hõlmab 14 Euroopa Parlamendi alalist ja erikomisjoni. Neil kohtumistel osales kokku 374 riikide parlamentide liiget (pluss 9 kolmandatest riikidest) ja 396 Euroopa Parlamendi liiget. Arutatud teemade hulka kuulusid *kodanike vaba liikumine, majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta* (mille jaoks ühendasid kolm kõige vahetumalt seotud Euroopa Parlamendi komisjoni jõud), *Euroopa ühine müügiõigus* ja *Euroopa kaitsepoliitika tulevik*. Lisaks korraldasid tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon ja vastav Leedu komisjon komisjonide ühise koosoleku 21. sajandi ELi energia siseturu teemal, mis on eesistujariigi Leedu jaoks üks tähtsamaid prioriteete. Sellest kohtumisest võttis osa 32 riikide parlamentide liiget (pluss 4 liiget kolmandatest riikidest).

Euroopa Parlamendi nädala (→ 2.1) kõrval oli osavõtu poolest kõige edukam parlamentidevaheline kohtumine ja õiguskomisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni kohtumine „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomine: hetkeseis politseikoostöös ja õigusalasest koostöös kriminaalasjades”, millest võttis osa 35 liiget 21 riigi parlamendist (26 kojast), sealhulgas Horvaatia ja Norra. Ent edu ei saa mõõta ainult arvudes, sest nagu eelnevatel aastatel, toimusid ka 2013. aastal mõned korraldatud kohtumised ainult esimeeste osavõtul, et võimaldada selgepiirilist arutelu.

Võrreldes 2012. aastaga pöörati 2013. aastal vähem tähelepanu parlamendikomisjonide õigusloomekavaga seotud teemadele ja arutlusele võeti muu hulgas laiemad küsimused, nagu „Kas kodanikud saavad vabalt liikuda?“, „Poliitikavaldkondade arengusidusus: kuidas Euroopa Parlament ja riikide parlamendid saavad teha koostööd“, „Naiste vastus kriisile“ ja „Euroopa kaitsepoliitika tulevik“. Jätkati aga ka kohtumiste korraldamist konkreetsete seadusandlike ettepanekute teemal (nt sooline tasakaal ettevõtete juhatuses; Euroopa ühine müügiõigus; Europol;

2013. aastal töötati parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste jaoks välja uued tegevused, nagu kohtumised ELi õiguse võrdse ja tõhusa kohaldamise teemal (keskkond), ELi strateegilise raamistiku ja tegevuskava rakendamise kohta (inimõigused ja demokraatia) ja kulude parlamentaarne kontroll. 2013. (ja 2014.) aastal jätkati üsna uut tava, et suletud uste taga toimuvale valitsustevahelisele otsustusmenetlusele täienduseks korraldati parlamentidevaheline avalik arutelu majanduse juhtimise kohta. Selle tava jätkamiseks võiks tulevikus välja arendada parlamentidevahelise suhtluse uue vormi – parlamentaarse kontrolli foorumi, et kontrollida, kuidas ELi seadusi tegelikult kohapeal rakendatakse, ja foorumi, et tuua teemad Euroopa tasandil rohkem esiplaanile neid valdkondades, kus valitsused teevad otsuseid üleöö. Lühidalt: alus demokraatlikumale vastutusele ja kontrollile.

4.2. Kahepoolsete külastused – paindlik ja tõhus vorm

Kahepoolsete külastused annavad võimaluse mitteametlikumaks ja selgepiiriliseks dialoogiks külastava parlamendi/koja algatusel. Euroopa Parlament pakub logistilist abi, andes kohtumiseks ja tõlkimiseks kasutada oma ruume ning kattes oma ruumides töölõuna kulud.

Nagu varasematel aastatel, olid ka 2013. aastal kahepoolsete külastused üsna sagedased ja kõige aktiivsem oli Ühendkuningriigi parlament (mõlemad kojad). Võib väita, et kahepoolsete külastuste täit potentsiaali ei ole ära kasutatud, sest ainult 19 parlamendikoda (sealhulgas Põhjamaade Nõukogu) kasutas seda olulist parlamentidevahelise koostöö vormi. See on eriti üllatav, sest sellist laadi kohtumistel on riikide parlamendiliikmetel võimalus panna paika oma tegevuskava ja algatada arutelu Euroopa Parlamendi võtmeisikutega neile huvi pakkuvatel teemadel. 2013. aastal toimus ametnike tasandil 13 kahepoolset külastust, mida oli varasemast rohkem. Seitse parlamendikoda kasutas seda võimalust ära sisetöötajate kutsekoolituse eesmärgil. III lisas on esitatud täielik ülevaade 2013. aastal toimunud 43 kahepoolsest külastusest, milles osales 124 parlamendiliiget ja 167 riikide parlamentide töötajat.

4.3. Videokonverentsid: samm edasi

Videokonverentsid pakuvad parlamentidevaheliseks koostööks palju võimalusi. Viimase paari aasta jooksul on Euroopa Parlamendi teenistused välja töötanud tehnilise lahenduse, mis

võimaldab korraldada suurepärase pildi- ja helikvaliteediga videokonverentse ja nende tõlkimist mitmesse keelde.

Alates 2013. aastast pakutakse seda tehnoloogiat Euroopa Parlamendis püsitenusena ja selle ametliku algatamisega kaasnes mitu edendustegevust. 2013. aasta septembris oli riikide parlamentide ELi asjades pädevatel ametnikel võimalus näha uue tehnoloogia võimekust videokonverentsi mitmekeelses otseülekandes Brüsselis asuva Euroopa Parlamendi, Vilniuses asuva Leedu parlamendi ja Lissabonis asuva Portugali parlamendi vahel. Ka on Euroopa Parlament pakkunud riikide parlamentidele võimalust võtta videokonverentsi näol osa ühest selle korrapärasest parlamentidevahelisest kohtumisest ja ta kavatseb seda võimaluse korral teha ka tulevikus.

Praktilistel põhjustel on uues süsteemis endiselt teatud piiranguid, näiteks seoses selle tehnoloogiaga varustatud Euroopa Parlamendi kohtumisruumide arvuga, osalevatele asukohtadele kättesaadavaks tehtud tõlkekanalite arvuga või selliste tõlkimist hõlmavate videokonverentside maksimaalse arvuga, mida saab Euroopa Parlamendis igal nädalal korraldada. Samuti on tähtis märkida, et riikide parlamentidega saab teha videokonverentse ainult siis, kui nende kasutatavad seadmed vastavad samadele tehnilistele standarditele kui Euroopa Parlamendi süsteem. Kogemused näitavad, et enne riigi parlamendiga videokonverentsi täpsemat kavandamist on tähtis teha haldustasandil tehnilisi katseid.

Seepärast alustasid Euroopa Parlamendi teenistused 2013. aasta sügisel riikide parlamentide seas tehnilise küsitluse läbiviimist, et koguda ajakohast teavet nende videokonverentside seadmete kohta. 2014. aasta alguses jagati tulemusi kõigi riikide parlamentidega ja see peaks hõlbustama videokonverentside korraldamist tulevikus.

5. Varajase hoiatamise mehhanism – Lissaboni lepingu protokoll nr 2

Üks suurimaid saavutusi ELi õigusstruktuuris viimastel aastatel on Lissaboni lepingu protokoll nr 2 rakendamine. Protokoll nr 2 annab riikide parlamentidele õiguse kontrollida ELi õigusaktide eelnõusid, mis ei kuulu Euroopa Liidu ainupädevusse, ja olla vastu nende vastuvõtmisele, kui nende arvamisel ei ole järgitud subsidiaarsuse põhimõtet. Protokoll näeb ette korra, mille kohaselt peab seadusandliku ettepaneku esitanud institutsioon, tavaliselt komisjon, selle läbi vaatama, kui laekunud põhjendatud arvamuste hulk ületab määratud künnise⁸. Ette on nähtud kaks menetlust, mida kutsutakse mitteametlikult kollase ja oranži kaardi menetluseks (viimase puhul on kohustused rangemad).

See nn varajase hoiatamise mehhanism on muutnud Euroopa Parlamendi töömeetodeid, sealhulgas selle kodukorda. Riikide parlamendid omalt poolt on kasutanud seda võimalust, et kontrollida mitte ainult subsidiaarsuse põhimõttega seotud aspekte, vaid mitut muud küsimust, kaasa arvatud seadusandlike ettepanekute sisu. Seda kajastab asjaolu, et riikide parlamentidelt alates protokoll jõustumisest kuni 2013. aasta detsembrini saadud 1546 vastusest (kokku 439 seadusandliku akti kohta, mis esitati riikide parlamentidele kontrollimiseks) on põhjendatud arvamusi – s.o vastused, milles ollakse vastu seadusandliku akti vastuvõtmisele subsidiaarsuse põhimõtte väidetava rikkumise tõttu – ainult 276. Ülejäänud 1270 on n-ö toetusavaldused ja nendes arutatakse igasuguseid muid küsimusi.

⁸ Üks kolmandik riikide parlamentidest hääletab ettepaneku vastu või sise- ja justiitsasjade puhul üks neljandik.

Konkreetselt 2013. aastal saadeti 87 põhjendatud arvamust 115 seadusandliku akti eelnõu kohta, mis oli esitatud parlamentidele kontrollimiseks. Lisaks saatsid riikide parlamendid 226 seisukohta. Võrdluseks: 2012. aastal esitati 71 põhjendatud arvamust ja 221 seisukohta 79 seadusandliku akti eelnõu kohta, mis kuulusid sel aastal protokoll nr 2 reguleerimisalasse. Seega on kahe aasta põhjal täheldatav pisut langev suhteline suundumus, kuigi absoluutarvudes on nii põhjendatud arvamuste kui ka seisukohtade arv 2013. aastal suurem kui 2012. aastal.

6. Teabevahetuse ja võrkude loomise vahendid

6.1. Parlamentidevaheline teabevahetussüsteem ELi küsimustes – IPEX

ELi parlamentidevahelise teabevahetuse platvorm (IPEX) loodi vastuseks 2000. aasta ELi esimeeste Rooma konverentsi soovitusel ja see pühitseti ametisse 2006. aasta ELi esimeeste konverentsil Kopenhaagenis. Sellest ajast peale on ELi riikide parlamendid, Euroopa Parlament ja kandidaatriigid andnud panuse, laadides üles ELi küsimustega seotud teavet. 1. juulil 2011, pärast Lissaboni lepingu jõustumist 2009. aasta detsembris, käivitati uuendatud veebisait uute probleemidega toimetulemiseks.

2013. aasta jooksul töötati välja uued IPEXi funktsioonid: EUSCi lehele lisati kaks uut alllehte, et arhiveerida kõik 2012. aasta Varssavi ja 2013. aasta Nikosia ELi esimeeste konverentsi korraldatud uute parlamentidevaheliste konverentsidega seotud dokumendid.

Viimase kahe aasta jooksul on IPEXit kohandatud, et saata sellele dokumente Euroopa Komisjoni uue suhtlusplatvormi eTrustEx kaudu. See uus platvorm hakkas täiel jõul tööle 2013. aasta augusti lõpus ja koos riikide parlamentidega oli IPEX esimene, kellele Euroopa Komisjon saatis dokumente selle uue ja turvalise suhtluskanali kaudu. 2013. aasta oktoobris täitis Euroopa Komisjon IPEXi soovi, et ka IPEXile saadetak kõik dokumendid, mida saadeti varem ainult nõukogule. Seega saadetakse need dokumendid nüüd otse ka Euroopa Parlamendile. IPEX kaasas osalevate parlamentide hulka ka Horvaatia ja lisas horvaatia keele 24. navigeerimiskeeleks Horvaatia ühinemise ajaks 1. juulil 2013.

Kui 2013. aasta oktoobris andsid riikide parlamentide põhjendatud arvamused alust teiseks kollase kaardi menetluseks, sai see kiiresti avalikuks, muu hulgas tänu riikide parlamentide põhjendatud arvamuste kiirele üleslaadimisele IPEXis. Sellele aitas kaasa ka asjakohaste dokumentide ingliskeelsete tõlgete kättesaadavus. Sellest on saamas üha sagedasem funktsioon.

2013. aastal suurenes riikide parlamentide poolt üles pandud ELi küsimustega seotud üritusi ja teemasid käsitlevate uudiste arv veebisaidi osas „UUDISED” ning see aitas kaasa ka sellise teabe vahetamisele, mis ei ole seotud ainult parlamentaarse kontrolliga.

6.2. Euroopa Parlamendiuringute ja Dokumentikeskus – ECPRD

2013. aastal kuulus Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee ühiselt juhitavasse ECPRDsse 65 parlamendikoda 53 riigist ja Euroopa institutsioonist (sealhulgas 41 ELi liikmesriikide parlamenti/koda). 119 korrespondenti ja asekorrespondenti esindavad võrgustikus oma parlamenti ja osalevad ECPRD põhitegevuses, mis koosneb intensiivsest teabe ja parimate tavade vahetusest.

Võrgustikule esitati 254 päringut ja saadi 6328 vastust, kusjuures mõlemaid oli vähem kui 2012. aastal. Nende arvu vähenemist selgitab suure tõenäosusega asjaolu, et Saksamaa Liidupäevas kui kõige rohkem päringuid esitavas institutsioonis toimusid valimised ja seetõttu ei esitatud sama palju päringuid kui tavaliselt.

Euroopa Parlament vastas 33 juhul, mis on väiksem arv kui teistel parlamentidel ja seda seetõttu, et Euroopa Parlament vastab ainult parlamentaarseid tavasid ja menetlusi käsitlevatele päringutele. Tähtsam on see, et Euroopa Parlamendile oli kasulik võrgustiku liikmesus ja 2013. aastal esitas ta koja eri teenistuste nõudmisel kaheksa päringut. Kaks päringut olid seotud eelseisvate Euroopa Parlamendi valimistega ja puudutasid konkreetseid küsimusi Euroopa Parlamendi liikmete mandaadi lõppemise kohta. Ühes päringus esitati andmeid Euroopa naissoost parlamendiliikmete nimede kohta ja anti suur panus 2013. aasta novembris Euroopa Parlamendis toimunud „Naised parlamentides – ülemaailmse foorumi 2013. aasta tippkohtumine” korraldamisse. Teistes päringutes, näiteks reisiagentuure käsitlevas päringus ja parlamentide välissuhteid käsitlevas päringus, esitati Euroopa Parlamendi haldusasutuste käimasolevate projektide kohta kogutud võrdlusandmeid. Euroopa Parlament investeeris seegi kord märkimisväärse eelarve ECPRD veebisaidi täiendamisse ja arendamisse.

Elmiste aastate tulemused ja saavutused tõestavad, et ECPRD on parlamentidevahelises koostöös väga edukas vahend parlamentide haldusasutuste tasandil. Võrgustiku kaudu jagatavat teavet ei saa kergesti kusagilt mujalt. Seminarid annavad parimate tavade vahetamiseks ruumi parlamendiekspertidele, kel on tavaliselt üsna keeruline saada kokku oma kolleegidega. ECPRD mudel on inspiratsiooniallikas sarnaste projektide jaoks maailmas, eriti Aafrikas ja Ladina-Ameerikas.

7. Suundumused parlamentidevahelistes suhetes 2009–2014

Viimase viie aasta jooksul on Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide suhetes olnud suurimad muudatused Lissaboni lepingust tulenevad institutsioonilised ja õiguslikud muudatused, sealhulgas Euroopa Liidu pädevuste laiendamine, mis on kujunenud rahvusvahelise majandus- ja rahakriisi keskkonnas. Eelkõige on kriis ajendanud tähtsaid uusi õiguslikke ja muid suundumusi ELi tasandil. Paljud neist aga tekitavad tõsiseid küsimusi selle kohta, mil määral kaitstakse parlamentarismis olulisi põhimõtteid, nagu vastutuse ja läbipaistvuse põhimõtte. Konkreetsemalt öeldes vähendavad ELi tasandi täitevorganite algatusel loodud uued mehhanismid (näiteks Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM)) märgatavalt parlamentide, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi rolli osatähtsust.

Sellises õhkkonnas tekivad sageli riikide parlamentide ja ELi organite, sealhulgas Euroopa Parlamendi vahel ilmsed pinged, sest paljude – kuigi mitte kõigi – riikide parlamendid on olnud väga suures mures mulje pärast, et nende traditsiooniline roll rahva demokraatliku tahte väljendusvormina on kadumas. Siiski on sellisel raskete majanduslike, sotsiaalsete ja poliitiliste olude taustal parlamentidevahelised suhted jätkuvalt arenenud, et lahendada vanu ja uusi probleeme, tugevdada iga parlamendi võimekust ja kõik koos nõuda, et täitevvõim vastutaks oma tegevuse eest, suurendada läbipaistvust, edendada dialoogi ja parimaid tavasid ning püüda lahendada erimeelsused. Tuvastatavad on vähemalt seitse suundumust, mis on esile toodud allpool.

Esimene suundumus on riikide parlamentide suurem ametlik kaasamine ELi institutsioonilisse struktuuri. ELi toimimise lepingu artiklist 12 ilmneb, et riikide parlamendid

aitavad aktiivselt kaasa liidu nõuetekohasele toimimisele. Sellele põhimõttele antakse konkreetne sisu Lissaboni lepingu protokollis nr 2, mis annab riikide parlamentidele õiguse kontrollida ELi õigusaktide eelnõusid, mis ei kuulu liidu ainupädevusse. Kuid hoolimata asjaolust, et protokoll on avanud riikide parlamentidele tee, et suhelda ELi organitega ka muudel teemadel kui subsidiaarsuse põhimõte,⁹ ei ole see pääsenud kriitikast. Nimelt väidavad kriitikud, et protokollis ettenähtud parlamentaarse kontrolli ajavahemik (kaheksa nädalat) ei ole piisav ja et komisjoni vastused olid liiga üldistavad ja need esitati pärast pikka viivitust. Kriitikat on pälvitud ka see, et riikide parlamendid on seni algatanud protokollil alusel ainult kaks kohustusliku läbivaatamise (kollase kaardi) menetlust.

Võib järeldada, et hoolimata riikide parlamentide jõupingutustest – kas COSACi või mitteametlike kohtumiste või nende haldusametuste Euroopa Parlamendis asuvate esindajate tõhustatud mitteametlike kooskõlastamispüüete kaudu – ei ole nad omavahel veel suutnud luua tõhusat koostöövormi protokollis nr 2 jaoks. Kollase kaardi menetluste arvu vähesust võib pidada ka tõestuseks, et Euroopa Komisjon on hakanud rangemalt järgima subsidiaarsuse põhimõtet. Nende menetluste vähesuse kolmas võimalik põhjus on see, et kõik parlamendid ei ole esitanud õigusmeetmete suhtes samal arvamusel. Eriti huvitav on see, et isegi ühes parlamendis võivad kaks korda olla eriarvamused selles, kas ettepanek vastab subsidiaarsuse põhimõttele. Euroopa Parlament on ise seni olnud peamiselt kaalutleval seisukohal, kuna protokollis rakendamine on peamiselt seotud Euroopa Komisjoniga, kes on tavaliselt ettepanekut esitav institutsioon. Kuid parlamendi täiskogul 4. veebruaril 2014. aastal vastu võetud resolutsioonis käsitletakse otseselt subsidiaarsuse teemat ja korratakse põhilist kriitikat, mida väljendati seoses protokollis toimimisega¹⁰.

Teine suundumus parlamentidevahelistes suhetes viimasel viiel aastal on olnud see, et parlamentidevaheliste konverentside üle tehakse otsuseid poliitiliste kokkulepetega ELi esimeeste konverentsil (EUSC). Märkimisväärne näide on konverents ühise välis- ja julgeolekupoliitika / ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜVJP/ÜJKP) valdkonnas, millele EUSC pani alguse oma kohtumisel Varssavis 2012. aasta aprillis. Vaatlejate sõnul on parlamentidevaheline konverents ÜVJP ja ÜJKP valdkonnas kindlalt muutumas parlamentidevaheliseks platvormiks ELi välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika järelevalves, vältides samas uute struktuuride ja assambleede loomist. Konverents, millel on üle 100 regulaarselt osaleva riiklike parlamentide liikme ja 16 Euroopa Parlamendi liikmest koosnev delegatsioon, annab ainulaadse võimaluse parlamentidevaheliseks aruteluks liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendiga peamistes ELi välispoliitika küsimustes. Hiljuti, 2013. aasta aprillis Nikosias jõudis EUSC kokkuleppele majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklil 13 põhineva konverentsi loomises ja selle korraldamisele kehtivates üldpõhimõtetes. Mõlemal juhul kajastavad EUSC abiga loodud parlamentidevahelised foorumid ühest küljest ELi tasandil laiendatud tegevust küsimustes, mida reguleeritakse tavaliselt riiklikul tasandil, ja teisalt parlamentide nõudmist osaleda selle tegevuse eest vastutuse tagamises ja järelevalves, mida juhib suuremalt jaolt täitevvõim.

⁹ See tuleneb asjaolust, et riikide parlamentide kirjalikest arvamustest seadusandliku akti eelnõu kuulamise kohta protokollis nr 2 reguleerimisalasse peaaegu 80 protsendi puhul ei seata kahtluse alla eelnõude vastavust subsidiaarsuse põhimõttele.

¹⁰ Euroopa Parlamendi 4. veebruari 2014. aasta resolutsioon ELi õigusloome kvaliteedi ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta seoses 19. aruandega „Parem õigusloome”, mis käsitleb aastat 2011 (2013/2077(INI)), punktid 21–30.

Kolmas suundumus on see, et parlamentidevahelise koostöö vahendid nähakse ette aluslepingutes. Seda tõendab ELi toimimise lepingu artikli 88 lisamine Europoli järelevalve kohta. See erineb tavaolukorrast, kus parlamentidevahelisi kohtumisi korraldati enamasti väljaspool õigusraamistiku reguleerimisala. Märkimisväärne erand on COSAC, mis on sätestatud lepingu protokollis nr 1 artiklis 10. Tasub mainida ka seda, et nende parlamentidevahelise koostöö vahendite struktuur on püsivam ja regulaarsem ning need eeldavad sageli parlamentidevahelist arutelu nende reguleerimisala ja üksikasjade kohta. ELi toimimise lepingu artiklis 88 on konkreetselt ette nähtud Europoli parlamentaarset järelevalvet käsitleva määruse vastuvõtmine, kasutades seadusandlikku tavamenetlust. ELi esimeeste 2010. aasta konverentsil Stockholmis ja 2011. aasta konverentsil Brüsselis leppisid esimehed kokku vajaduses teostada Europoli üle järelevalvet parlamentidevahelise organi kaudu, tuues regulaarselt kokku riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi esindajad. Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste komisjonile (LIBE) usaldati korrapäraste Europoli teemal kohtumiste korraldamine riikide parlamentide vastavate komisjonidega. Sellega kooskõlas on LIBE alates 2010. aastast korraldanud iga-aastaseid parlamentidevahelisi komisjonide kohtumisi, millest viimane toimus 14. novembril 2013 Europoli tegevuse parlamentaarset järelevalvet käsitlevate sätete teemal. Praegu toimub parlamendi ja nõukogu vahel selle küsimuse ja teiste Europoli käsitleva ettepaneku sätete teemal arutelu, millele eelnes parlamendi esimese lugemise seisukoha vastuvõtmine 25. veebruaril 2014. Tuleb märkida, et kui nõukoguga jõutakse kokkuleppele, on see esimene valdkond, kus parlamentidevahelist koostööd reguleeritakse ELi õigusaktiga. EUSC aktiivne osalemine neis valdkondades viitab ka sellele, et see organ on edaspidigi tähtis foorum sellistel teemadel arutamiseks nagu demokraatlik vastutus ja valitsemistava ning parlamentidevaheliste suhete valdkonna edasise arengu katalüsaator. Oma 2014. aasta aprilli kohtumise jooksul Vilniuses peatus EUSC jälle teemal „parlamentidevaheline koostöö vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevas alal” ja juhtis tähelepanu EUSC soovile osaleda Europoli parlamentaarses järelevalves ja Eurojusti tegevuse hindamises.

Neljas suundumus puudutab asjaolu, et mõne parlamentidevahelise koostöö vormi tähtsus on vähenemas. Eelkõige on märgatavalt vähenenud parlamentaarsete ühiskohtumiste ja komisjonide ühiste koosolekute arv, koguni nii palju, et alates 2012. aastast ei ole korraldatud ühtegi parlamentaarset ühiskohtumist (võrreldes varasema kahe kohtumisega aastas). See suundumus kajastab osaliselt teatud tõsisemaid korralduslikke raskusi, mis vähendab soovi kohtumiste järele, ja osaliselt asjaolu, et neil – eriti parlamentaarsetel ühiskohtumistel – on piiratud otsene mõju käimasolevale parlamentaarsele tegevusele ja need sobivad üldisemaks aruteluks¹¹.

Viies ja eelmisega seotud suundumus on see, et mõne olemasoleva parlamentidevaheliste suhete foorumi tulevik tuleb läbi mõelda. Selles võib eeskujuks võtta COSACi. 2013. aasta sügisel tähistas COSAC 50. kohtumist (toimub kaks korda aastas). Kuigi COSACi seadusjärgne roll on olla organ, „kus Euroopa Liidu parlamentide vahel vahetatakse teavet ja parimaid tavasid, eriti parlamentaarse järelevalve praktiliste aspektide osas”¹², on COSACi viimase viie aasta kohtumiste aruteludes domineerinud riikliku ja Euroopa täitevvõimu liikmed. Nad moodustasid ligi 60 protsenti peakõnelejatest. Seevastu 30 protsenti kõnelejatest esindasid parlamente¹³. Kõigi üheksa COSACi kohtumise puhul, Rootsi eesistumisest (2009)

¹¹ Tuleb meeles pidada, et parlamentaarsed ühiskohtumised loodi pärast Euroopa põhiseaduse eelnõu tagasilükkamist kui vahend Euroopa integratsiooni käsitleva arutelu elavdamiseks.

¹² COSACi kodukord, artikkel 5.2.

¹³ 21 Euroopa Komisjoni liiget, sealhulgas president Barroso (kaks korda) ja asepresident Šefčovič (10 korda), Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy (üks kord), Bosnia ja Hertsegoviina kõrge esindaja (üks

kuni Leedu eesistumiseni (2013), olid ainult 16 protsenti aruteludest parlamentidevahelised ja 63 protsenti arutelude puhul oli peakõnelejateks valitud ainult täitevvõimu esindajad (kas Euroopa või riiklikud) ilma parlamendiliikmete osalemiseta. See tekitab küsimuse, kas Euroopa Parlamendi soovitud eesmärk vahetada teavet ja parimaid tavasid parlamentide vahel jääb COSACi praeguse tegevuse keskmesse. Näib aga, et paljude riikide parlamentide jaoks on dialoog Euroopa Liidu täitevvõimuga oluline osa COSACi tegevusest.

Euroopa Parlamendi erikomisjonide liikmete osalemine COSACis ei ole lahendanud selle peamist probleemi, mis tuleneb selle põhiolemusest, kuna tegemist on üldistava lähenemisviisiga ELi asjade parlamendikomisjonide konverentsiga, mis asetab oma seisukohtades põhirõhu rohkem institutsioonilistele küsimustele kui (üksikule, konkreetsele) poliitikale. Samuti näib, et Euroopa Parlamendi liikmete ja riikide parlamentide liikmete vahelisi arutelusid konkreetsete poliitikavaldkondade kohta kiputakse korraldama väljaspool COSACi raamistikku. Ülaltoodut arvesse võttes on märgatav suundumus, et vähemasti seadusandliku tegevuse konkreetsetes tähtsates valdkondades kaldutakse praegu parlamentidevahelise aruteluruumi loomise eesmärki realiseerima eraldi foorumites, mitte COSACi kaudu.

Kuues suundumus on see, et kahe eelmise trendi kõrval suurenevad nii arvult kui ka osatähtsusest teatud teised koostöövormid. Nimelt kooskõlas riikide parlamentidega suhtlemise Euroopa Parlamendi juhtrühma soovitustega on parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste arv järjepidevalt kasvanud¹⁴. Kokku on alates 2009. aastast korraldatud umbes 60 parlamentidevahelist komisjonide kohtumist paljudel teemadel. Samuti – ja jälle kooskõlas juhtrühma soovitustega – arutletakse nüüd komisjonides kavandatud parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste üle kuus kuud enne nende toimumist ja saadetakse oma ettepanekud kinnitamiseks esmalt komisjonide esimeeste konverentsile ja lõpuks esimeeste konverentsile¹⁵. Seejärel avaldatakse kalender, milles on loetletud kõik parlamentidevahelised üritused, ja see jagatakse kõigile riikide parlamentidele. Kavandatud parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste üle eelnevalt arutlemise ja nende kinnitamise kogu protsessi eesmärk on paremini kooskõlastada parlamentidevahelist tegevust ja vältida kattumisi. Sel põhjusel tuuakse kalendris ära ka eesistujariigi parlamendi parlamentidevaheline tegevus¹⁶. Siiski tuleb märkida, et Euroopa Parlamendi komisjonide vahel on parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste valdkonnas suuri erinevusi. Näiteks kui mõned komisjonid korraldavad igal aastal ühe või mitu parlamentidevahelist komisjonide kohtumist, siis teised ei ole viimase viie aasta jooksul korraldanud ühtegi. Hoolimata sellest, et üldiselt soositakse parlamentidevahelisi komisjonide kohtumisi, osutavad nende kohtumiste teemaliste küsimustike ja siseküsitluste tõendid ka vajadusele järjepideva arutelu järele nende vormi, sisu ja toimumisaja kohta.

Näiteks ei pruugi seni parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste puhul järgitud tüüplähenemine enam teenida teatud komisjonide huve. Sellega seoses on viimaste aastate märkimisväärne suundumus olnud ainult esimeeste kohtumiste korraldamine. Teatud komisjonid, näiteks majandus- ja rahanduskomisjon ja väliskomisjon, on korraldanud

kord) ja ELi ametnikud (kaks) ning kuus peaministrit, 18 riigi ministrit ja üks riigiametnik; 10 Euroopa Parlamendi praegust liiget ja kaks Euroopa Parlamendi presidenti ning 11 riikide parlamentide praegust liiget. Ülejäänud kõnelejad olid kolm noort kodanikku, viis ülikoolide, instituutide, sihtasutuste esindajat ja kaks ettevõtete esindajat (kokku 10 kõnelejat; 12 protsenti).

¹⁴ Riikide parlamentidega suhtlemise juhtrühm: „Soovitused esimeeste konverentsile”, soovitus 3.

¹⁵ Samas, soovitus 1.

¹⁶ Ülevaate eesistujariikide parlamendi parlamentidevahelisest tegevusest saab aadressil www.IPEX.eu.

selliseid kohtumisi, et muuta arutelud selgepiirilisemaks. Tõepoolest näib, et parlamentidevaheliste komisjonide kohtumiste tulevik on kasutada mitmekesisemaid vorme, mis on kooskõlas iga kohtumisi korraldava komisjoni vajaduste ja eesmärkidega.

Viimane täheldatav suundumus on tehnoloogia tähtsuse suurenemine parlamentidevaheliste suhete valdkonnas. Näiteks videokonverentside pidamine on järjeapanu muutunud populaarseks parlamentidevaheliste kohtumiste läbiviimise vahendiks, mis annab suuri eeliseid seoses kulude ja reisiajaga. Lisaks on IPEXit põhjalikult muudetud ja see on nüüd kättesaadav kõigis 24 ELi ametlikus keeles kui usaldusväärne ja ajakohane teabevahetusplatvorm. Tehnoloogia ja parlamentidevaheliste suhete traditsiooniliste ja uute vahendite koostoime on ilmne muu hulgas selliste foorumite puhul nagu ELi esimeeste konverents, ÜVJP/ÜJKP alased konverentsid ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklil 13 põhinevad konverentsid, millele IPEX on pühendanud kõigi asjakohaste dokumentidega veebilehed. Lisaks kasutatakse IPEXit protokoll nr 2 rakendamisel peamise platvormina, kus on kättesaadav teave parlamentaarse kontrolli eri etappide kohta igas ELi parlamendis/kojas koos asjakohaste dokumentidega, kaasa arvatud põhjendatud arvamused ja seisukohad. Ka ECPRD puhul on tehnoloogia võimaldanud suuri täiendusi. Tänu Euroopa Parlamendi rahalisele investeeringule on ECPRD veebisaidist saanud keskne platvorm parlamentaarsete tavade kohta võrdleva teabe vahetamiseks ja säilitamiseks. Elektrooniline töövool aitab korraldada päringute ja vastuste sujuvat edastamist ning selle on täielikult omaks võtnud kõik võrgustiku liikmed. Võimas otsingumootor võimaldab paremini ära kasutada teadmiste andmebaasi, et säästa aega, vältida topelttööd ja saavutada parim juurdepääs teabele. Kõik need näited annavad tunnistust tehnoloogia võimekusest lihtsustada paljuski parlamentidevahelist koostööd.

2013. AASTA ARUANDE LISA

- I. COSACi kohtumiste teemad ja peakõnelejad**
- II. Parlamentidevahelised komisjonide kohtumised ja muud parlamentidevahelised kohtumised**
- III. Kahepoolsed külastused (sh videokonverentsid)**
- IV. Varajase hoiatamise mehhanismi andmed**
- V. ECPRD: Euroopa Parlamendi poolt vastu võetud võrdlevate päringute nimekiri ning seminaride ja põhikirjajärgsete kohtumiste loetelu**

1. LISA – COSACi kohtumiste teemad ja peakõnelejad

ÜRITUS	TEEMAD	PEAKÕNELEJAD/EKSPERDID
COSACi esimeeste kohtumine, 27.–28. jaanuar 2013, Dublin	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Iirimaa prioriteedid • Euroopa tulevik: tõelise majandus- ja rahaliidu suunas 	<ul style="list-style-type: none"> • Brendan HOWLIN, T. D., riiklike kulutuste ja reformiminister • Maroš ŠEFČOVIČ, Euroopa Komisjoni asepresident ja institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste volinik
XLIX COSAC (täiskogu istung), 23.–25. juuni 2013, Dublin	<ul style="list-style-type: none"> • Kokkuvõtted ja pilguheit tulevikku • Euroopa integratsiooni tulevik • Arengueesmärkide saavutamine • Euroopa tulevik noortele kodanikele • Laienemis- ja naabruspoliitika – jõuline edasimine 	<ul style="list-style-type: none"> • Taoiseach Enda KENNY, T. D., Iirimaa peaminister • Herman DE CROO, Belgia Esindajatekoja endine esimees, ja Brendan HALLIGAN, Rahvusvaheliste ja Euroopa asjade instituudi juhataja • Ekspertide arutelu Mo Ibrahim Sihtasutuse esimehe dr Mo IBRAHIMiga, Euroopa Parlamendi arengukomisjoni aseesinaine Michèle STRIFFLERiga ja GOALi tegevjuhi Barry ANDREWSiga • Ruairi QUINN, T. D., hariduse ja kutseoskuste minister, ja panus kolmelt noorelt Euroopa kodanikult: Nevin ÖZTOP (Türgi), Rachel CREEVY (Iirimaa), Marietta HERFORT (Ungari) • Valentin INZKO, Bosnia ja Hertsegoviina kõrge esindaja, ja Erwan FOUÉRÉ, kaasvanemteadur, Euroopa poliitikauuringute keskus, Brüssel, esimene vastaja: Miguel Ángel MARTÍNEZ, Euroopa Parlamendi asepresident
COSACi esimeeste kohtumine, 7.–8. juuli 2013 Vilnius	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Leedu prioriteedid • Tõelise poliitilise ja majandusliidu suunas: edasised sammud 	<ul style="list-style-type: none"> • Linas LINKEVIČIUS, Leedu Vabariigi välisminister • Maroš ŠEFČOVIČ, Euroopa Komisjoni asepresident ja institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste volinik

<p>COSACi 50. kohtumine (täiskogu istung), 27.–29. oktoober 2013, Vilnius</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Liidu Nõukogu Leedu eesistumise hetkeseis • COSACi 50. juubelistung – COSACi seisukohad Euroopa Liidu parlamentidevahelise koostöö tugevdamise kohta • Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimised: platvorm ELi tuleviku arutamiseks kodanikega <ul style="list-style-type: none"> • Parlamentaarne diplomaatia – Euroopa Parlament ja Ukraina: juhtumiuuring • Strateegia „Euroopa 2020” rakendamine <ul style="list-style-type: none"> • Demokraatlik legitiimsus ELis ja ELi liikmesriikide parlamentide roll <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalarengu tegevuskava: probleemid ja perspektiivid: küberkuritegevus – kasu ettevõtetele 	<ul style="list-style-type: none"> • Tema Ekstsellents Algirdas BUTKEVIČIUS, Leedu Vabariigi peaminister • Laurent FABIUS, Prantsuse Vabariigi välisminister <ul style="list-style-type: none"> • Pat COX, Euroopa Parlamendi endine president, ja Andrew DUFF, Euroopa Parlamendi põhiseaduskomisjoni liige, Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimiste praktiliste aspektide paremat korraldust käsitleva raporti raportöör <ul style="list-style-type: none"> • Pat COX, Euroopa Parlamendi endine president <ul style="list-style-type: none"> • Maroš ŠEŤKOVIČ, Euroopa Komisjoni asepresident ja institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste volinik, ja Pervenche BERÈS, Euroopa Parlamendi tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni esimees <ul style="list-style-type: none"> • Eva KJER HANSEN, Taani parlamendi (Folketing) Euroopa asjade komisjoni esimees, Dominic HANNIGAN, Iirimaa parlamendi (Oireachtas) kodade Euroopa Liidu asjade ühiskomisjoni esimees, ja Hans-Gert PÖTTERING, Euroopa Parlamendi endine president, Euroopa Parlamendi liige • Rudolf Peter ROY, Euroopa välisteenistuse julgeolekupoliitika ja sanktsioonide üksuse juhataja, ja Ilja LAURS, GetJari tegevjuht, European Business Pressi (EBP) väljaantava Euroopa 2011. aasta ärijuhi auhinna („European Manager of the Year 2011 Award”) võitja.
---	--	--

II LISA

Euroopa Parlamendi komisjonide ja liikmesriikide parlamentide komisjonide kohtumised Brüsselis ja muud parlamentidevahelised kohtumised (*)

2013. aasta statistika

(*) Kõik üritused on parlamentidevahelised komisjonide kohtumised, kui ei ole märgitud teisiti.

<u>Komisjon</u>	<u>Üritus</u>	<u>Kuupäev</u>	<u>Liikmesriikide parlamentid</u>			<u>EP</u>
			<u>Parla- mendi- liikmed</u>	<u>Liikmes- riikide parlamentid</u>	<u>Parlamen- dikojad</u>	<u>EP liikmed</u>
<i>JURI</i>	<u>Seminar:</u> Tsiviilõigus: „Kas ELi kodanikud saavad vabalt liikuda?“	23. jaanuar	8	7	7	8
<i>ECON/BUDG/ EMPL</i>	Euroopa poolaasta raames toimuv parlamendi nädal	28.–30. jaanuar	100	26	33	70
<i>AFET/SEDE</i>	<u>Arvamuste vahetus</u> välisministrite Carl Bildti ja Radoslaw Sikorski osavõtul: Euroopa üleilmse strateegia väljatöötamine	21. veebruar	15	12	13	35
<i>FEMM</i>	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Naiste vastus kriisile“	7. märts	14 + 2 TR	13 + TR	16	20
<i>ENVI</i>	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „ELi keskkonnaõiguse võrdne ja tõhus kohaldamine. Mis seda takistab?“	26. märts	27 + 1 HR	16 + 1 HR	20 + 1 HR	27
<i>DEVE</i>	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Poliitikavaldkondade arengusidusus: kuidas Euroopa Parlament ja riikide parlamentid saavad teha koostööd?“	23. aprill	28 + 1 HR + 2 NO	1 +1NR	18 +1HR +1NO	8
<i>AFET/SEDE</i>	<u>Arvamuste vahetus</u> „Euroopa kaitsepoliitika tulevik: NATO perspektiiv“ ja konverents „Poliitilise islami mõistmine: sisemine vaatenurk“	6.–7. mai	7	7	6	39
<i>CRIM</i>	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni ja rahapesu vastane võitlus“	7. mai	19 + 4 HR + 2 NO	12 + HR + NO	12 + HR + NO	12
<i>JURI/FEMM</i>	<u>Arvamuste vahetus</u> Soolise tasakaalu suurendamine börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas	19. juuni	12 + 1 HR	9 + 1 HR	10 + 1 HR	8

**Euroopa Parlamendi komisjonide ja liikmesriikide parlamentide komisjonide kohtumised Brüsselis
ja muud parlamentidevahelised kohtumised (*)
2013. aasta statistika**

(*) Kõik üritused on parlamentidevahelised komisjonide kohtumised, kui ei ole märgitud teisiti.

<u>Komisjon</u>	<u>Üritus</u>	<u>Kuupäev</u>	<u>Liikmesriikide parlamendid</u>			<u>EP</u>
			<u>Parla- mendi- liikmed</u>	<u>Liikmes- riikide parlamendid</u>	<u>Parlamen- dikojad</u>	<u>EP liikmed</u>
LIBE/JURI	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomine: hetkeseis politseikoostöös ja õigusalas koostöös kriminaalasjades”	20. juuni	32 + 1 HR + 3 NO	19 + HR + NO	24 + HR + NO	28
JURI	<u>Seminar:</u> „Euroopa ühist müügiõigust käsitlev ettepanek: tulevikuplaanid”	10. juuli	7	6	6	6
ECON	<u>Arvamuste vahetus</u> „Euroopa poolaasta 2013. aasta tsükkel”	17. september	14	12	12	20
AFET/DROI	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Inimõigusi ja demokraatiat käsitleva ELi strateegilise raamistiku ja tegevuskava rakendamine”	25. september	19	12	13	18
AFET/SEDE	<u>ELi riikide asjaomaste komisjonide esimeestele avatud kohtumine</u> „Euroopa kaitsepoliitika tulevik”	5. november	14	10	9	25
CONT	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Arukamad kulutused – kulude parlamentaarse kontrolli mudelid”	14. november	18	13	13	8
LIBE	<u>ELi riikide asjaomaste komisjonide esimeestele avatud kohtumine</u> „Euroopa Liidu õiguskaitsealase koostöö ja koolituse amet (Europol) ning otsuste 2009/371/JSK ja 2005/681/JSK kehtetuks tunnistamine”	14. november	7	6	6	43
REGI	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Tõhusad investeeringud majanduskasvu ja ühtekuuluvuse nimel kohaliku, riikliku ja ELi tasandi parema koostoime kaudu, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid”	27. november	25	15	15	21
ITRE	<u>Komisjonide ühine koosolek</u> „ELi energia siseturg 21. sajandil”	17. detsember	30 + 3 NO + 1 TR + 2 XK	16 +NO+TR+XK	18 +NO+TR +XK	60
<u>KOKKU</u>	<u>18 parlamentidevahelist kohtumist</u>		<u>404 + 23</u>			

**Euroopa Parlamendi komisjonide ja liikmesriikide parlamentide komisjonide kohtumised
ja muud parlamentidevahelised kohtumised (*) Brüsselis
2014. aasta statistika**

(*) Kõik üritused on parlamentidevahelised komisjonide kohtumised, kui ei ole märgitud teisiti.

<u>Komisjon</u>	<u>Üritus</u>	<u>Kuupäev</u>	<u>Liikmesriikide parlamendid</u>			<u>EP</u>
			<u>Parlamendiliikmed</u>	<u>Liikmesriikide parlamentid</u>	<u>Parlamentid</u>	<u>EP liikmed</u>
ECON/BUDG/EMPL	<u>Euroopa Parlamendi nädal</u> Parlamentidevaheline konverents Euroopa Liidu majandusjuhtimise teemal (TSCG artikkel 13) Euroopa poolaasta 2013. ja 2014. aasta tsükkel	20.–22. jaanuar	136	28	41	58
	<u>Parlamentaarne foorum</u> juhid: asepresidendid Miguel Angel Martínez ja Othmar Karas „ELi parlamendid ülemaailmses juhtimises”	18. veebruar	28	15	16	8
FEMM	Parlamentidevaheline komisjonide kohtumine „Naistevastase vägivalla ennetamine – väljakutse kõigile”	5. märts	34	20	22	8
LIBE	<u>Komisjonide ühine koosolek</u> „Järgmised prioriteedid kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade valdkonnas”	19. märts	37 +1 AL + 2 XK + 2 ME + 1 TR	24 + AL + XK + ME + TR	19 + AL + XK + ME + TR	60
<u>KOKKU</u>	<u>4 parlamentidevahelist kohtumist</u>		<u>235 + 6</u>			

III LISA

Presidentuuri peadirektoraat – Suhted riikide parlamentidega Õigusloomealase dialoogi üksus – Institutsioonidevahelise koostöö üksus

Kahepoolsed külastused – 2013

<u>Kuupäev</u>	<u>Riik/ parlamendikod a</u>	<u>Komisjon/muu</u>	<u>Külastuse liik</u>
<u>JAAN/VEEBR</u>			
22. jaanuar	UK – House of Lords	Allkomisjoni C Euroopa välisteestuse külustus Brüsselis	Liikmete töökülustus
23. jaanuar	UK – House of Lords	Allkomisjon D, energia-alane uurimine	Liikmete töökülustus
28. jaanuar	UK – IE	Briti-liri Parlamentaarse Assamblee Euroopa asjade komisjon	Liikmete töökülustus
30. jaanuar	UK – House of Lords	Allkomisjonid E ja F, protokoll 36 uurimine	Liikmete töökülustus
31. jaanuar	UK – House of Commons	Avaliku halduse erikomisjon	Liikmete töökülustus
<u>MÄRTS/APRILL</u>			
4.–5. märts	FI – Eduskunta	Soome parlamendi suure komisjoni delegatsioon	Liikmete töökülustus
4.–5. märts	LT – Seimas	Euroopa asjade komisjon ja väliskomisjon	BUDG, ECON, ITRE, AFET, IMCO
7.–8. märts	LT – Seimas	Eesistumise eelne külustus	AGRI, ENVI, REGI, EMPL
18.–19. märts	LT – Seimas	Eesistumise eelne külustus	ECON, BUDG
9. aprill	FR – Assemblée Nationale	ELi asjade komisjoni liige	Liikmete töökülustus
22. aprill	IE – Oireachtas	Välisasjade ja kaubanduse ühiskomisjoni delegatsioon	Liikmete töökülustus
<u>MAI/JUUNI</u>			
13. mai	UK – House of Commons	Euroopa Liidu asjade kontrollikomisjon	Liikmete töökülustus
14.–16. mai	EE – Riigikogu	Ametnike delegatsioon	Tutvumisreis
27. mai	NL – Tweede Kamer	Tervishoiukomisjon	ENVI komisjoni liikmed
30. mai	UK – House of Commons	Ametnike delegatsioon	Tutvumisreis
25. juuni	UK – House of Commons	Transpordi erikomisjon	Liikmete töökülustus
26. juuni	Põhjamaade Nõukogu	Heaolukomisjon	Liikmete töökülustus
27. juuni	UK – House of Commons	Ametnike delegatsioon	ENVI, ITRE
<u>JUULI/AUG</u>			
<u>SEPT/OKT</u>			

24. september	PL – Senat	14 komisjoni esimehed ja liikmed	ITRE ja LIBE
24.–25. september	SE – Riksdag	Ametnike delegatsioon	Kohtumised EP komisjonide ametnikega
25.–26. september	LV – Saeima	Esimees, peadirektor ja muud	Ettevalmistused Läti eesistumiseks
26. september	NL – Tweede Kamer	Tutvumisreis	Töölõuna EP liikmetega
2. oktoober	UK – House of Lords	ELi asjade majandus- ja finantskomisjon	Liikmete töökulastus
2. oktoober	RO – Camera Deputaţilor	Saadikutekoja esimees	Kohtumine EP liikme Hannes Swobodaga
14. oktoober	NL – Tweede Kamer	Komisjoni abid	Kohtumised EP liikme Marietje Schaake ja ametnikega
14. oktoober	Põhjamaade Nõukogu	Delegatsioon	Liikmete töökulastus
15. oktoober	IT – Senato della Repubblica	Senaatorite delegatsioon	Liikmete töökulastus
17. oktoober	FR – Assemblée Nationale	ELi asjade komisjoni liige	Liikmete töökulastus sisesekreetsioonisüsteemi kahjustavate kemikaalide teemal
17. oktoober	UK – House of Commons	Keskkonna-, toidu- ja maaelukomisjon	Ametnike tutvumisreis
17. oktoober	UK – House of Lords	Allkomisjonid A, B ja E	Liikmete töökulastus
30. oktoober	FR – Sénat		LIBE, FEMM
NOV/DETS			
4. november	UK – House of Lords	ELi välisasjade allkomisjon	Liikmete töökulastus
4.–5. november	DK – Folketing	Ametnike delegatsioon	Tutvumisreis
4.–5. november	SE – Riksdag	ELi asjade koordineerimise osakond	Ametnike töökulastus
7. november	UK – House of Commons	Walesi asjade komisjon	Liikmete töökulastus
12. november	UK – House of Lords	Siseturu, infrastruktuuri ja tööhõive allkomisjon	Liikmete töökulastus
13. november	UK – House of Commons ja UK – House of Lords	Kontrolliüksus, raamatukogu ja ülemkoja majanduskomisjon	Ametnike tutvumisreis
25. november	EE – Riigikogu	ELi asjade komisjon	Liikmete töökulastus
27. november	Põhjamaade Nõukogu	Põhjamaade Nõukogu presiidium	Liikmete töökulastus
26. november	NL – Tweede Kamer	Personalijuhid	Ekskursioon EPs
2. detsember	AT – Parlament	ELi asjade osakond	Ametnike tutvumisreis
3. detsember	DK – Folketing	Ametnike delegatsioon	Komisjonide koosolekud
4. detsember	ES – Cortes	ELi asjade, välis- ja majanduskomisjon	Liikmete töökulastus

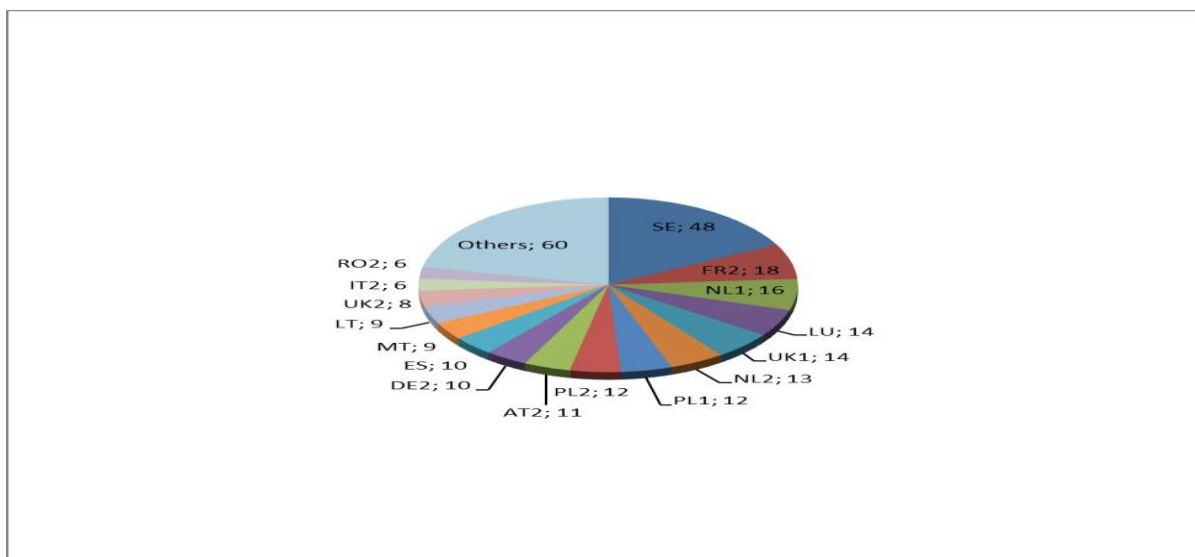
**IV LISAS KASUTATUD
RIIKIDE PARLAMENTIDE / PARLAMENDIKODADE
LÜHENDITE LOETELU**

AT1	Austria	Nationalrat	IT1	Itaalia	Camera dei Deputati
AT2	Austria	Bundesrat	IT2	Itaalia	Senato della Repubblica
BE1	Belgia	Chambre des Représentants	LV	Läti	Saeima
BE2	Belgia	Sénat	LT	Leedu	Seimas
BG	Bulgaaria	Narodno sabranie	LU	Luksemburg	Chambre des Députés
CY	Küpros	Vouli ton Antiprosopon	MT	Malta	Kamra tad-Deputati
CZ1	Tšehhi Vabariik	Poslanecká sněmovna	NL1	Madalmaad	Tweede Kamer
CZ2	Tšehhi Vabariik	Senát	NL2	Madalmaad	Eerste Kamer
HR	Horvaatia	Hrvatski Sabor	PL1	Poola	Sejm
DK	Taani	Folketinget	PL2	Poola	Senat
EE	Eesti	Riigikogu	PT	Portugal	Assembleia da República
FI	Soome	Eduskunta	RO1	Rumeenia	Camera Deputaților
FR1	Prantsusmaa	Assemblée nationale	RO2	Rumeenia	Senatul
FR2	Prantsusmaa	Sénat	SK	Slovaki Vabariik	Národná rada
DE1	Saksamaa	Bundestag	SI1	Sloveenia	Državni zbor
DE2	Saksamaa	Bundesrat	SI2	Sloveenia	Državni svet
EL	Kreeka	Vouli ton Ellinon	ES	Hispaania	Congreso de los Diputados
HU	Ungari	Országgyűlés	ES	Hispaania	Senado
IE1	Irish	Dáil Éireann	SE	Rootsi	Riksdagen
IE2	Irish	Seanad Éireann	UK1	Ühendkuningriik	House of Commons
			UK2	Ühendkuningriik	House of Lords

IV LISA

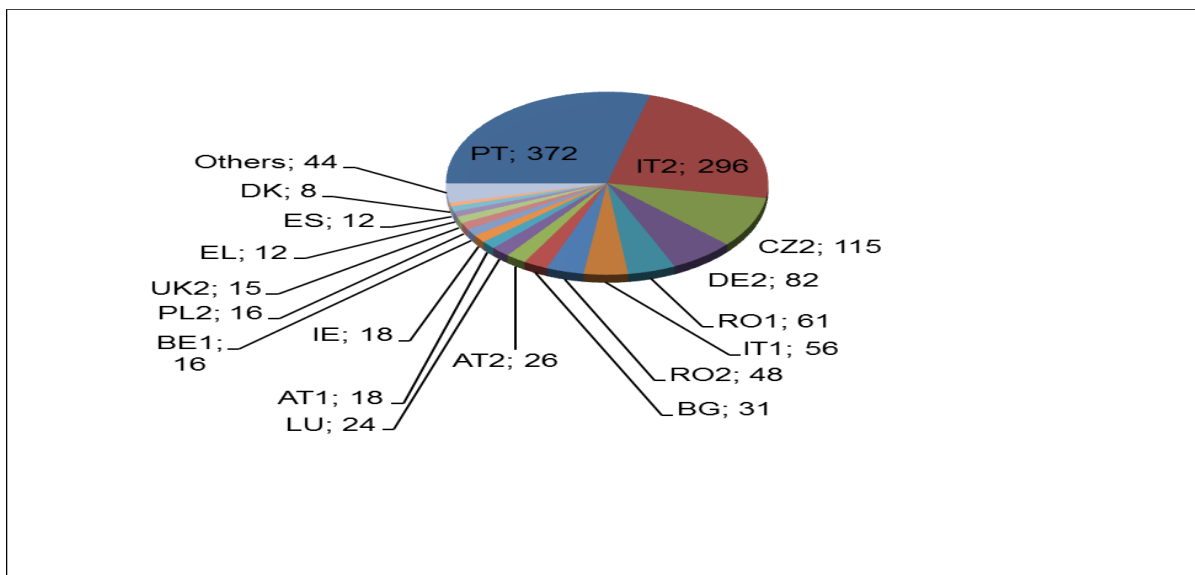
Varajase hoiatamise mehhanismi andmed

Põhjendatud arvamused parlamendikodade kaupa (2010–2013)¹⁷

¹⁷ Viie või vähema põhjendatud arvamusega parlamendid/parlamendikodad kuuluvad „Others” (teised) alla: 5 RO: CY, IT1; 4 RO: DK, RO1; 3 RO: BE1, CZ1, CZ2, DE1, EL, FI, PT, SK; 2 RO: AT1, BE2, BG, IE*, IE1, LV; 1 RO: EE, FR1, HU, IE2, NL*, SI1; 0 RO: HR, SI2 (*= mõlemad parlamendikodad ühiselt).

Seisukohad parlamendikodade kaupa (2010–2013)¹⁸

¹⁸ Viie või vähema panusega parlamendid / parlamendikojad kuuluvad „Others” (Teised) alla: 5 seisukohta: PL1; 4 seisukohta: CY; CZ1, EE, LT, UK1; 3 seisukohta: FR2, NL2; 2 R seisukohta: FI, FR1, MT, NL1; 1 seisukoht: BE2; DE1, HU, LV, SE; 0 seisukohta: HR, SI1, SI2, SK.

V LISA

ECPRD

A. Küsimused, mille puhul Euroopa Parlamendi poliitilised organid ja haldusteenistused 2013. aastal ECPRD võrgustikuga võrdlevate päringute kaudu konsulteerisid

- Kontorimööbel ja IKT-seadmed liikmetele
- Parlamentide välissuhted
- Lissaboni lepingu protokoll nr 2 artiklis 8 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte rikkumine – parlamente hõlmavad sätted
- Assistentide töölepingute lõpetamisega seotud õiguslikud kohustused
- Naissoost parlamendiliikmete nimed ELis
- Riikliku parlamendi liikmena ametisse asumise eeskirjad
- Kõrgemate auditeerimisasutuste auditites esitatud arvamuste võrdlus riigieelarvete täitmise parlamentaarse kontrolli raames (nüüd koos dokumentidega)

B. ECPRD 2013. aasta seminarid ja põhikirjajärgsed kohtumised

Üritus	Koht	Kuupäev
2013. aasta seminarid		
„Kogemuste ja lahenduste jagamine parlamendi muutmiseks IKT-põhiseks”	Bakuu	28.–29. november
„Kaasaegne tehnoloogia parlamentaarse tegevuse toetamiseks – traditsioonid ja probleemid”	Peterburi	19.–21. september
„Uued eelarveraamistikud”	Viin	20.–21. juuni
„Pikaajaliste riigistrateegiate parlamentides arutamise ja heakskiitmise kord ja tavad”	Tallinn	30.–31. mai
„Parlamendiramatukogud ja -arhiivid ning nende roll oma riigi ajaloo- ja kultuuripärandi säilitamises ja kaitsmises”	Pariis	31. mai – 1. juuni
Seminar „Parl@mendid võrgus XI – digitaalparlamendi teokstegemine”	London	2.–3. mai
„Parlamendiuuringud ja parlamendiliikmetele kättesaadavate teabeallikate paljususe”	Praha	3.–5. aprill
2013. aasta põhikirjajärgsed kohtumised		
Korrespondentide aastakonverents	Varssavi	17.–19. oktoober
Täitevkomitee koosolek	Viin	12.–13. september
Täitevkomitee koosolek	Stockholm	21.–22. märts

Väljaandja:
Riikide parlamentidega suhtlemise direktoraat
Presidentuuri peadirektoraat
Euroopa Parlament
<http://www.europarl.europa.eu/webnp/>